

ՊԱՅՄԱՆՔ

ԲԱԺԱՆՈՐԳԵՂՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՍԻՆՔ» շաբաթը երկու անգամ տարակուսի Զորքը շաբաթի և Երաթ օրը, Հայերէն և Երաններէն:

LE DROIT

ORGANE DES PATRIOTES

Պարնայի համար 23 ֆրանք Պուլխարիայ քաղաքացի համար 26 " Գլխաւորական միութեան մասնակցող լրագր երկիրներու համար տարեկան 28 " Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ են և վեցամեակի պայմանով տալու ևս կընդունուին: Զեռքը ծախուած մէկ թիւը 40 փարայ է: Ծանուցմանը 3 անգամի համար տողը 2 դրուշ:

«LE DROIT», paraissant le mercredi et le samedi, en Arménien et en Français. — Abonnement d'un an, pour Varna, fr. 23; — pour l'intérieur de la Bulgarie fr. 26 — pour les Etats compris dans l'Union — Postale, fr. 28. — Les abonnements sont payables d'avance par an ou par semestre. S'adresser au Conseil de Rédaction du journal «LE DROIT», de la Société Arménienne HAYRENACIRATZ «des Patriotes», à Varna.

ՉՈՐԵՒՇ 2/14 ՀՈԿՏ. 1885

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջերս Պատրիարքարանի կողմանէ այցելու հովիտ գրկուած է ի Պուլխարիա Արժ. Ստիլիանիան Եպիսկոպոս որ վառնայի ճանրով Շուքու գնաց և անտի ի Ռուսուգ և ի Սիլիստրէ պիտի ուղևորի:

Մեր անդեկուսութեանց յենքով վառնայի Ազգ. իշխանութիւնը յայտարարած են Ն. Արքայութեան թէ զինքն չեն կրնար իր պաշտօնական այցելու ընդունիլ այն Պատրիարքարանին որոյ ինքն իսկ կը նկարագրէ միամտաբար ամեն գոյնեք, ուստի այս տեղ մի քանի օր իբր Հայաստանեայց եկեղեցւոյ մի իշխանը հիւրընկալել և պատուել վերջը ճամբայ գրած են զինք իւր պարտքը ընելու զոր օգտախոսութեան մէջ համար ձեռնարկած է կրտս Ն. Արքայութիւնը:

Ինչ ուղ ըլլայ այնպէս կը հասկցուի որ Ն. Ա. անպաշտօն մնացած ըլլալով և մեր կիսատանիկ Պատրիարքի գարջին պատկանող մէկը ըլլալուն համար կանգնել մի ի ձեռնին գրկուած է այս կողմերս որ ընչ մը ստակ ժողովէ որովհետեւ թէպէտ ինքն կը յայտարարէ թէ հարուստ է սակայն խիղճ չընէր ամենեւին ազրատ հասարակութեան մը իւր գարջներուն համար պիտանի եղալ ստակը ու տելու:

Հետարքրաշարժ է տեսնել երբ Ս. Պատրիարք Հայրը իւր կանգնակին մէջ կը հարցնէ Պուլխարիայ Հայոց թէ ի՞նչ է իրենց Բարոյական և կրթական անհաշիւ, նայնպէս թէ ինչպէս ինչ մեծակէ մէջ կը գործեն:

Ասկէ կը հասկցուի պաշտօնին կուրուսութիւնը:

Տեղեւոր Ազգ. իշխանութիւնը մտաբերա նախաձեռնութեամբ մի քանի փորձառու ազգայնաց Սահմանադրութեան նոր սճով մը վերադառնալու ինքն կը գործեն, օգուտ քաղելով այն ազատութիւններէ զոր տեղական իշխանութիւնը կը տան իրենց առանին գործերը ինքեամբ մատակարարելու:

Այս կարգադրութեանց նախաձեռնարկ եղալ Պատուարժան ազգայնաց ազգասիրական արևութիւնը մեզ ծանօթ ըլլալով վտառ հասկումը կրնանք ըսել թէ քաղաքիս ազգային իշխանութիւնը ապագային օրինա-

կելի կազմու սրութիւն մը պիտի ունենան:

Առ այժմ ամեն ինչը իր և սգի բարձրած է ազգայնաց մէջէն:

Հայրենասիրաց ընկ. վառնայի և Ռուսուգի օգտակներու Պետերը առիթ ունեցած են Պ. Ն. Ուլիթէրէի հետ տեսնուելու որ «Թայմը» լրագրայ թղթակցութեան պաշտօնով ի Պուլխարիա կազմուցի:

Պ. Ն. Ուլիթէրը համակրութեամբ ըսած է ընկերութեանս ձեռք բերած արդիւնքը:

«Հայրենեայ իրաւանց Պաշտպան» Մասնագրովը ծանուցադիր մը կը պատրաստէ որ պիտի ուղևորուի պահան Տէրութեանց գահինձեռքու, տեղեկադրելով Հայաստանի վիճակը և ինչը ընելով որ Պետրիի գահադիրը ստորագրող տէրութիւնը հաճին նախաձեռնարկ ըլլալու ՅԱԳ. յօդուածին գործադրութեանը:

Թող պատրաստուի Ս. Պատրիարք Հայրը հերքելու ընկերութեանս այս ընթացքը:

Նոյն ընկերութեան Գերագոյն ժողովը խմբագրելու վրայ է նաև մի գիր Հարհաւորութեան առ վեհափառ Հայր պետն Հայոց Առաքելաշնորհ Արքայան Մակար կաթողիկոսին ի գեղ իւր Գահակալութեան, պիտի ինչը ինչ նաև Նորին վեհափառ Ռժութենէ որ Ռուսիայ կայսեր բարձր պաշտպանութիւնը ինչը ՅԱԳ. յօդուածին գործադրութեան համար:

ՎԵՂԱՐԻ ԽՈՁԻ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԸ
ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԸ
ՍԵՔՊՆԵՐԻ ՊԱՐԻՔՆԵՐԻ ԿԱՆՈՒՅԻՆ ԼԵՋԻՍԼԱԿԸ
ՄԱՆԱՐԱՅ

«Բարեխառնանակեայ հոգեւոր պաշտօնավարութիւն Չեր գրաւեաց «յանձն Չերոյն վեհափառութեան պահանջումն Ազգին Հայոց, որ բնատրեայն գջեղ այժմ վառն ունեւր» Պատրիարքական Աթոռ Սերոյն «Գրիգորի» Լուստ օրչին Հայաստանեայց:

«Տեսնելով ի Հովու ապետական «գործունէութեան Չերու մ գրաւաւական յոյժ մերձաւոր սրտի ինչ գրաբեկներու ինքն եկեղեցւոյն «Հայոց և Հոգեւոր յառաջադիմութեան արդւոց նորին, Ամենազրեանձարը չնորհեմ Չեղ վառն կրելոյ «ի վերայ վեղարի ընալ Արքայութեան»

«Արքայան նշանակն հաւատոյ, զուգեւորոյն արդէս զհովիտ այնպէս ևս զհօտս նոյնին:

«Յանձն առնելով զիս աղօթից Չերոյ, մեռաւ առ Չեղ բարեմիտ. Յիսկիսինն Նորին կայսերական «Մեծութեան ձեռամբ ստորագրեալ է»

ՍԳԵՔՍՍՆԻՐ
Ի Պետերգ օֆ
Ի 18 յուլիսի 1885 ամի:

ՇԲԱՆՆՆԻ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԸ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԸ
Ծարձաբն գործարքին ԼԵՋԻՍԼԱԿԸ և Կաթողիկոսի Աթոռն Հայոց ՄԱՆԱՐԱՅ:

«Ի նշանակ մատուցութեան Մերոյ այս Լուստարքական Հայոց Եկեղեցւոյն և ի յայտարարութիւն Մերոյ առանձին անձնականապէս առ Չեղ արքեպիսկոպոսութեան, Ամենազրեանձարը համաթրեցար Մեր Չեղ «կայսերական շքանշանի Մերոյ Արքայ և բարեպաշտ Մեծ իշխան Ապետական Նեվիսիայ, զարոյ զնշանս ընդ սին առաքելոյ, մեռալ «առ Չեղ կայսերական ստորնձուգութեամբ Մերով բարեմիտ»

ՍԳԵՔՍՍՆԻՐ
Ի Պետերգ օֆ
Ի 18 յուլիսի 1885 ամի:

Տիգրիսէն մեզ գրուած նամակներէ կը տեղեկանանք թէ Պ. Գրիգոր Արքայանի սեպար 12ին հրաման ըստացել է վերադառնալ հրատարակել Մշակ Օրոթիւթի:

Յայտնի է թէ Պ. Արքայանի իւր անձնական գործոց պատճառաւ իր մէկ աղբիւ ի վեր գաղթեցուցած ինքն իւր թերթի հրատարակութիւնն, Ռուսիայ ապարդական օրինաց համաձայն, արտօնութիւնը կուրուսած էր. Պ. Արքայանի ի Տիգրիս վերադարձին, ինչը պարզ մատուցանելով ինքեքրապարի կառավարութեան և հարկ եղած գիմումն ընելով, յաջրած է հրատարակութեան հրաման ստանալ:

Մշակը պիտի սկսի հրատարակուիլ յաւն արի սկիզբէ, ինչ ինչ նախապատրաստութեանց պատճառաւ:

Մեզ գրում են Քօրթովցի. Ամառ 29ին վրաստանի և ինքն ինքն թեմի Առաջնորդ Ս. Արքատանի Եպիսկոպոսը ժամանակով Քօրթով, միս օրը ներկայացաւ կապիտան Նախկին ֆախարայ Մեծ իշխան

Միևայիլ Նիկողայեվիչին: Ն. կայսերական Բարձրութիւնը սերայիր ընդունելու թիւն յոյց տարով Նորին Արքայութեան, ինչ ժամ խօսակցեցաւ նորս հետ: Այնա հետև Մեծ իշխանը առաջնորդեց Ս. Եպիսկոպոսին Մեծ իշխանու հաւաքարանները, որին օրհնելու յ յետոյ Արքայութեան մեկնեցաւ պալատից:

Նոյն օրը Ն. Արքայութիւնը երեսկայեան գնացալ վերադարձաւ առաջնորդանիստ քաղաքը:

ՍՐՉԱԳՍՆԻՐ

ՀԵՈՒՍԳՐԱԼՈՒՐԻՔ

(Աժանա Հաւա)

Լսնարա 11 Հոկտ. Թրիքու բիս իւր ներկայ գտնուած խնձոյրի մը մէջ Յունաստանի ըրած յառաջադիմութիւնները հաստատեց և բառ թէ Յունաստանը չընար ընդունիլ հաւատարկչութեան փոխիստ մը յԱրևելու ընդգիմագիր կու սակցու թիւնը այժ պիտի տայ կառավարութեան: Թրիքու բիս կը յուսայ թէ Երազան պիտի օգնէ:

Կատանդուուարիս 11 Հոկտ. Մեծ Տէրութեանց ամենը նկատած ըլլալով գեապանաց յայտարարութեան գեմ, առանց նշանաւոր փոփոխութեանց զայն չպիտի կրնան ներկայել: Անառայ է թէ գեապանը լուծում մը տալու ձեռնարկած ըլլան, գեա չբիտոյալը զանազան գահիններու միտքը:

Աթինա 11 Հոկտ. Մեծ Տէրութեանց բարը ներկայացա յոյց միտան Տէրի Եանիի քով գնացին զգուշութեան համար նորէն իրատներ տալու:

Թագուորը պահեստի զօրաց ուրիշ երեք կարգը կանչալ հրամանագիր մը ստորագրեց: Տէրութեանց յայտարարութիւններն ամենեւին չը փոխեցին կառավարութեան արամագրութիւնները: Ետպով ըրը, պահեստի զօրաց ուրիշ երեք կարգ կանչու իր կը պատուական կը նկատու տէրութեանց ներկայացա յոյններուն:

Երկու ամ օրը գեապանները ընդունելէն ետքը Տէրի Եանին հրաջանցներ հետագրեց յոյն պաշտօնեկց, յոյց տարով իրենց որ Յունաստանը չպիտի կարեւոր ընդունիլ Պուլխարայ միութիւնը, առանց Հունարու վերահաստատու Արևելեան հաւատարկչութիւնը:

Քաղիկ 13 Հոկտ. Կիբելի թէ Ռուսիայ և Ա. արքայ միջև համաձայնութիւնը գեա հաստատուած է Պարթևաց նկատմամբ:

ՄԱՀԱԳՈՅԺ
ՄԵՆԻՆ ՄԱՐԻՍՄԻՐԻ ԼՈՐՏ
ՇԱՅԹՂՁՂՐԻ

Անտոյ առջի րերը վախճանեցաւ
Մարգարէր Լո ա Շափթըզըրի
Անդդիա կրանցոյ իւր վառայ մին,
բայց մարդկու թիւն համայն գրիւե-
ցաւ իւր արի պաշտպանէն :

Աղնուտիան Լորտին մարդտիրա-
կան զգացմունքը հայրենիք չանկին
թշուառութիւն ամեն ուրէք կը մը-
խիթարուէր նախա և Հայք իրենց
համար՝ մեծ բաժին մը ունեցած են
նորա հոգածութենէ իր տառապեալ
և դժբաղդ ժողովուրդ մը, Հայաս-
տանի սակեղաց ընձեռած օգնութիւնը՝
որ բնութար հայեր սպասեց մահ-
ուան ճիւղաններէն՝ անջնջելի գործած
է նորա յիշատակը՝ ամեն հայու սրբ-
ախն մէջ մինչ հայրենատէր Հայք ի
մասնատրի՝ պարտին նմա այն հա-
մակրութեան համար զոր կը տածէր
Աղնուտիան Լորտը հայոց հայրենաց
մասին . . .

Ուտի Լորտ Շափթըզըրի մահը
արդարին սուգ մ'է հայոց համար և
մենք յանուն Հայրենասիրաց կրփու-
թամբ մեր խորին և անկեղծ ցա-
արտայայտել առաջի համայն աշխար-
հի՝ յերախտապ խոստ թիւն այն մեծ
բարեկարգութեանց որ ըրած է ի
նպտա մեր հայրենեաց :

Շատ հանճարներ աշխարհիս վրայ
անմահ անուններ ձգած են՝ իրենց
մեծախ ա գործերով, բայց Լորտ
Շափթըզըրի անունը կանոնահանաց
միջինատար մարդկային արարածաց
կենդանի անձնականութեանը մէջ . . .

Երթում բարեւա աղնուտիանդ
Լորտ՝ Հանդիւր ի գագն Սրբահամու
որ հայրդ եղբւր տգրտութիւն և առ-
աւայելոյն և մինչ ի բարձանց երկ-
նից՝ անխորհ կը նեւեռ այս գժբաղդ
աշխարհիս վրայ, կաթիլ մի շուր գրբ-
կէ բարբարոսաց գժխային ճիրան-
ներուն մէջ առաւայող թշուառ Հայ
արդին զոր այնչափ շանայելը մխի-
թարելու կենդանութեանց :

ՀԱՅՔ Ի ՏԱՃԿԱՍՏԱՆ

Տաճկաց զոյրոյթը Սայիտի Գրչ-
բոյն պատկանող պաշտօնէից ունե-
ցած առելութեան բարբարոս օր ըստ
օրէ կուսկաց ընդդէմ հայոց ի
Տաճկաստան . նոր տեղեկագրու-
թիւնը զորս կատարեալ հայտատանի
ամեն կողմերէն, աղիտեղ նկարա-
զրու թիւններ կը նեն այն հաղածու-
նաց մասին որ տեղի կ'ունենան մար-
տիրասցեալ խեղճ Հայ արդին դէմ,
մինչ առ համբերատար ոգւով կըս-
պատէ թէ էլ բուպան հաճի պատխ-
ընել իւր ստարագրութեան պահան-
ջերով Պերլինի գաղտնագրոյն ՅԱԳ-
յօգուածին գործող յա թիւնը :

Թրտալիզանի մէջ կը գրեն թէ պաշ-
տօնէից առելութիւնը ընդդէմ ինչ
որ Հայ է՝ երթալով կը յաւելու, մա-
նուտնդ Պարկարեան վերջի գէպ-
քերէն ի վեր . նորա Հայոց դէմ կը

թափեն իրենց կատար թեանց ամեն
թոյները : Տիգրանակերտի թղթակ-
ցութեանց համեմատ՝ տեղ այն ընդ-
հանուր կուսկաց, ամեն Հայ առ-
ները խուզարկութիւն չըած է վեր-
տըռելու համար մեր թերթը և մեր
ընթացողաց անմարդաց զով գրո-
նուած է մեր լրագիրը՝ իցէ իսկ թէ
արդեւնան թուականէն առաջ գո-
ցած ըլլայ, ոճրաց սրճաց պատկան-
եալ հարցարնաութեանց ենթար-
կուած և այժմ ստախրանութեան
գիտողութեան տակ կը պահուին :

Մուշի դաշտին ԱՂ Հայ գիւղերը
պարզապէս պատերազմական օրինաց
վերածուած են, վերջապէս վան և
էրդրում բարբարոս թշնամի երկիր-
ներու նման կը կատարարուին, մինչ
Մարտի բանտերը ամեն օր կ'իջկի-
աննու ժողովուրդեան նոր նահատակ-
ներով կը լեցուին, սրանց սճիւր Հայ
ըլլալին է միայն :

Սայիտի աշակերտը և ոչ իսկ կը
խնայեն այն հայերը ոչք հայրենիքէն
գուրս կը գտնուին . ինչոպէս պար-
զապէս հաստատութիւն գտնուիլ է
հայոց ցեղը ընտելն ընելու երգ-
ման . միայն Պոլսոյ լրագրաց հրո-
տարակիւծ լուրերէն մի օրինակ յի-
շելու համար, յառաջ կը բերենք սո-
կեղեր թիւնը, Անդրլուստի արտոյ իշ-
խանութիւնը վերջերս կը հրատար-
տել այն հասարակութեան գրու խ-
ները . . . գումարի մը հանքանա-
կութիւն ընելու համար Պարկարաց
դէմ մըս և իր պատերազմական ծա-
խոց ի նպատակ . Հայք արիտ թիւն
կ'ունենան յայտնելու՝ որ սուտնց
ժողովուրդեան կարծիք առնելու՝ չեն
կրնար ստորոգրել որովհետեւ ար-
տօնութիւն մը չունին այն մասին, այս
պարզ գիտարութիւնը կը բաւ է Հո-
յոց վրայ արկանելու ամեն շարքը,
անմիջապէս Պարկարաց Գրչ-
բոյն անուն, տաճիկ ամբար կը գրու ու ի
նպայ դէմ և յայտնի է թէ ինչ կրնայ
յառաջ գալ՝ ինքեամբ բարբարոս ծա-
ղաղիւրեան մը այս ներշնչեալ զոյ-
րոյթէն :

Ահա կատարարութիւն մը և նպտ
իւր հարտակաց հետ ունեցած յա-
րճարութեանց վիճակը, կը հարցը-
ները միթէ՞ այսպիսի երկրի մը մէջ
այսպիսի կարելի է, միթէ՞ այսպիսի
փոքր թիւն մը ժողովուրդեան ոչ թէ
բարբարոս թիւնը՝ այլ միայն անհատ-
կան արտահոսութեանը կրնայ հասն-
ապատեալանել և այս կայսրութեան
մէջ միթէ համբերել այլ ևս կարե-
լի է :

Այս ինչ պիտի պատահանի մեր
կիսաառաճիկ վեհապետեան Պատրի-
արքը սորս եղելութիւններ են առ-
կայն սրայ ինք կատարելուց տեղ-
եակ է, պիտի յանդգնի՞ ստիկալին
հաշտելու թէ իւր ժողովուրդը
տաճկական կատարարութեան գոհ
ըլլալու տեղի ունի, բայց գիտենք
որ նորին Սրբազնութիւնը տնի այս
տխար քաջութիւնը և չենք արա-
կուսի որ պատրաստ է բաւելու թէ
Հայ արդը արտօնեալ չէ իր կրած
ստապարանաց համար գտնողութեան :

Ինչ ոչ բան ստիպի վեհապետե-
ան և իւր համախոհք սր առանց
խցճահաղթեան կը մասնեն զու-
գըն իրենց անձնական շահոց, մի-
այն պատահանչան մը առնելու փա-
ստարութեան և երբեմն իսկ պար-
զապէս տաճիկն հաճոց բլլալու հա-
մար, եղելութիւնը բարոյացա կը

խօսին և ընտ արարելոյ չկայ թէ
Հայոց Տաճկաց հետ կարեւոր ար-
բիւր այլ ևս կորելի չէ, առանց
վարչական մի նոր գործ թեան :

Ժամ է արդ որ էլ բուպա Հայաս-
տանի համար խնամալեալ նոր վար-
չութիւնը իրագործելու նախաձեռ-
նարկն ընէ . սուտ թէ ոչ թող պատ-
րաստ ի տեսնելու թէ ինչպէս գի-
ցալն ժողովուրդ մը գարեթէ հեռէ
իւր գոյսութիւնը անփասնդ պահելէ
ետըը գիւրգանալու կը խարտախի
և կը ընտելի արիտահեղ միջնամբ
մը ընդդէմ բարբարոս տաճիկ որոյ
դոյսութիւնն սեղամ տեղի ունենա-
լու չէք ժիւ գարուս մէջ :

ՔԱՂՈՒՄԸ «ԹԱՅՄՁԻՆ»

Հանրաժամով Հայրենասէրն Յա-
կարեան վերջերս Թայմէն մէջ հրատա-
րակեալ իւր մի յօդուածը հետե-
եալ կերպիւ կը վերջացնէ :

«Արդ Պոլսն, սրչափ որ մեղմո-
ցանեն յոնիցները, իսկութիւն
կամ ուրանան, չեն կրնար փոխել,
այլայիւր կամ ջնջել այսպիսի սպաս-
փելի իրոյութիւններու բովանդակ
նշանակութիւնը : Այս ամենը ցոյց կը
տան, եթէ արդարայի մը պէտք կայ,
որ մօտերս Լորտ Սայազըրիին իմ
առած յիշատակագիրս թէ պատ-
շած էր և թէ պէտք էր և նորին
Վսեմութեան քաղաքովար պատառ-
խանը կը հաստատէ իրադութիւնը :
Այսպիսի ճշմարտութիւններու գոյ-
սութեան է որ ստիպեց վառնաի
«Հայրենասիրաց Ընկերութիւնը Սրբ
Տրտմիմտ վա լին պատարկարու-
թիւնը գրելու շղեկառքի կայարա-
նը և սպաշելու իրեն որ Հայաստանի
թշուառ վիճակը Սայիտին բարե-
խրտամ ոչ չաղբութեանը ներկայա-
ցանէ, ինչպէս որ այդ պատար-
ժան Պոլսնը բարեհաճեցաւ խնամ-
նայ որ սուտին պատեհ առիթէն
օգուտ քաղէ :»

«Բարդ վեհանձն և խելահաս հա-
յեր սրանց վրայ շղարթութիւնը
արդեւնութիւն չանի, որոնք պա-
տիւներով չեն կաշառուիր կամ վա-
լը չը սպասուեցան իր զերեր, Պեր-
լինի գաղտնագրոյն ՅԱԳ յօդուածին
վրայ կը նային, իր կենսակալ մի
ինչոպէս հայ ժողովուրդի ստրուային
համար օրան սու շե բարբարոս շա-
հեր և ինչոպիսի գրեթէ պիտի են
և աննչան :»

«Այս գգացան տարածուելուն
հետեւ անքն է որ երկու լրագիրներ
սիտոճ են հրատարակուիլ այժմ էլ -
բարբար մէջ ձեռնհաս անձանց իւր-
բար թեամբ, մեր վառնայի մէջ
ԻՐԱՆՈՒՆՔ անունով և խմբողրեալ
Գաղթիւրէն և Հայերէն լեզուներով,
մի որ Մարտիտի մէջ, ԱՐՄԷՆԱՍ
անունով և Հայերէն լեզուով, Այս
վերջին թերթին խմբողրը վանի
կեղբանական վարժարանի վերտո-
ստ չէր : կատարարութիւնը փա-
կեց իւր վարժարանը և զինքն ալ
արարեց հայրենիքէն . այնպիսի
պատճառներու համար սրոնք գիտ-
նայր կեղբանական կատարարու-
թիւնը իրեն վերադասած է : Սայն
երկու թերթերուն Տաճկաստան
մասնը մօտ ժամանակներ արդի-
ուեցաւ : Այս հրատարակութեանց
գիտարար արդիւնքը առ պիտի ըլլայ
որ էլ բարբար հասարակութիւնը պի-
տի կարողանայ մինչև հիւս լրածէն
աւելի հասարակութիւնը խնամող
աւեն օր Արմենիտի մէջ պատահած

գէպերու պատմութիւնը, որ չէ
Բ. Գուրը յամառութեամբ առ-
լա կը համարի իւր անհանգիստ
ցել ճշմարտութիւնը չլինու հա-
որչափ ալ քայցը և մեզ՝ կը
ներկայացունեն զայն իրեն :

«Ել բուպան հանրային կարծիքը
զեկանալով այս բաներուն, սչին
կարանցունէ . բայց մօտակայ սպ-
գային մէջ օգտարար կը լլլայ
ժողովուրդին : Տարակայ չկող թէ
սի օգտուին և այլ գրացի նահատ-
ներն սրոնք կը հեճեն այժմ այն-
սի վարչական գրութեան մը ներ-
քը կը քաջալերէ անիշխանութիւ
և հարատահարութեան ծանրութի-
նը կաւելցանէ :»

«Թայմէրի վառնակները, այս
առաւ հրատարակուած լուրերը
բարոյացա կը ցուցնեն թէ Պերլ
գաղտնագրութեան չղարժաղբու-
ինչ պատիժ յառաջ կը բերէ, սր
ախարկած էի ևս տակէ առաջ հր-
տարակած նամակագր :»

«Քանի որ Բ. Գուրը շարունակէ
այս ընթացքը Պերլինի գաղտնագր-
ութեան ստախն և օգուցն դէմ որ
կը պարտի իւր գոյսութիւնը, ոչ
հասարակութիւններ և աղղ եր շա-
սի վարանին օգտուելու իրենց տը-
ուած գէջ օրինակէն և վառթայն
լու Օամ Պերտութեան կործանու մը

ՌՈՒՄՃՈՒԳԻՆ ՏՐՈՒՄԸ ՄԻ ՀԵՌՈՒՄ

«Թայմէրի թղթակցը Ռուստո գէ-
սեպ Չիլին մի հեռագիր տուած է
որմէ կը քաջալերէ հետեւեալ հա-
տածը, այդ մասին մի գաղտնա-
ստած ինեւլու համար :

«Հայոց հայրենասիրական գա-
նակցութիւնը՝ թէ հաս և թէ
վառնա, ինձ պատու իրակութիւն-
ներ գրելեցին : կանխատեսելով
քօնփէրանս մը պիտի տեղի ունենա
իրենց նուաղեալ յայտերը կը կա-
գուրուին : Այս հայեր մեծա մ-
տամբ փոխտտական են կարելին
վանեն : Պերլինի գաղտնագրութիւն
բան մը չընելէ գտտ, գրեթէ ամ-
վաստ բրաւ հայոց համար : ՅԱԳ յո-
գուածը այնչափ երկր իմի էր որ
Գուրը գիտութիւն ունեցաւ խոճէ
սակիլու զայն գործող լիւր . բար-
միկնայն ժամանակ այնչափ ալ որ
էր որ Բ. Գուրն խորին ցտտա մը
գրգռէր հայոց վրայ . այնպէս
Սայիտ փոշայի սիտակարութիւնը
բեն բարբարոս առարկայ բրտ ոչ
յօգուած և իւր երեք արար-
վարչութեան միջոցին հայերը խի-
անց թարար հաղածու կցան : Լարդ
եղած են որ Սայիտ փոշան բար-
թէ բարբ հայերը պիտի ջնջէ
թէ պիտի թողս որ հայրական խի-
ղիւր մը ծաղի և 1880ին Քիւրտեր
գաղտնագրութիւնը այս պատկ
մու կցու : փարք Արիւզ զանալան կը
մերն հարկաբար հայեր տակալ
բանտարկեալ կը մնան սրոնք ձերք
կարտ մը 1880ին, այն պատարու
կաւ որ մասնակցած էին դաւ
դըրու թեան մը, որ բնաւ գոյս
թիւն ունեցած չէր բայց եթէ միայ
հանճարեղ պաշտօնակալի մը եր-
տակոյութեան մէջ սր գիտէ թէ
այսպիսի նախանձախնդրութիւն
ցոյց տալը ինչ ընդունելութիւն
գանէ է գոյրը Քիւրտեր մէջ :

Այս հաղածանքներու սրտախի
թէ և նուաղած է 1883 մայիսին Լորտ

Տրփրինին Սուլթանին հետ ունեցած տեսակցութենէն ի վեր, շատեր իրենց հայրենիքէն փախստական լինելու պատճառ եղաւ. շատեր Բամանիս և Պոլիսի տեղան հաստատուեցան և անձկութեամբ կը սպասեն աւելի բարեկարգ ժամանակներու, իրենց երկիրը վերագտնելու համար:

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ԴԵՍՊՈՒՆՅԱՆ

Պոլիսի տեղան խնդրոյն համար կիրակի օրը դամարեալ խորհրդոյն ներկայ էին, բայց ի ֆորթի կամեն որ կը նստապահէր, գերմանական դեսպան Պ. Բատովից, ֆրանսական դեսպան Նոայի Մարզիզն, անգլիական դեսպան Սրբ Ուիլիամ Հոսպի, Բուսովիս դեսպան Պ. Նէլիսովի և Եստրիսիան դեսպան Պ. Բայիլէ:

Ս. յա դամարում թէ շարաթի համար որչա՞տ էր, ստիպեց Պ. Բատովիս նոյն օր կայս պարսն հրաւիրուած լինելուն պատճառաւ, նիստն յետաձգուեցաւ յաջորդ օրուն:

Գեսպանը երկրորդ դամարում մը ունեցան ամայս 23ին, առանց համաձայնութեան մը կարենալ յանդերու և հասանական և որ վերստին դամարում ըլլան:

«Երբեք» խօսելով գեսպանական դամարումն վրայ, հետեւեալ ստղերը ըր գրէ.

Կերեւի թէ կայս կառավարութիւնն այլ ևս միջոց վտանգութիւն մ'անի Տէրութեանց դիւանագիտական գործողութեանց վրայ և թէ կը խնայի սկզբունքն՝ «Գոն տեղ օրն որ Աստուծոյ ալ տեղ օրն» կ'սկսի ծածուկել այս վերջին ուսուց խռովեալ կայսութեան վրայ: Բ. Գրան այս պարտաւորութեանց պատճառը կը բացատրուի բնականաբար, երբ ի նկատի առնուի այն գաւառն թիւնները զորս կրնայ ամեն անգամ որ զինու զօրութեամբ զսպել չուզից շարժու մտերք: Ո՛վ մտայած է հիւստատանց այն հստակաւ պաշտօններն որ առանց արիւնհեղաթեան և խոճէ երկու կողմնց նպատակն որ կիրակի օրը պիտի լուծէր Հիւստէրի կնճառ խնդրոյն: Հապա 1876-1877ի Գեսպան Բատովիսի արդէն ինչ Պոլիս, որիւ և օրակեր մտի յետոյ ծագեցաւ Արեւելահայկան պատերազմն: Հապա գեսպանաց յա դամարումն կը խոստի գէպրեղէն յետոյ և յատուց քան զամբաստան մն Ալ անդրիս՝ ձեռամբ Սրբ Սէրուբի, այժմ Լազո Ալէսութէր . . .

Այսպէս դիւանագիտական միջոցներ ու գործիքներ սլինչ հաստատած կամ արդ կը լինելով, և կայս կառավարութիւնը վերջին տարիներու աննպատակ ազդեցութեան ներքե գտնուելով, չէր կրնար և չկրնար ընդունիլ Երուսաղիմի աննպատական միջամտութիւնն, բայց եթէ այն յատուց որ անմիջական օգուտ մը քաղեր անկից:

Այս միջամտութիւնն պէտք էր գտնուել իւր անձին արդ խնդրեալէն: Արդ, մինչև ցարդ ուրիշ արդիւնք չունեցաւ բայց եթէ քաջութեան զՊոլիսիս իրենց սպասուածութեան մէջ ընդ գէմ Պերլինի Գոյնաղոյն: Օր ու օր կ'անկողնուանայ յայտը թէ պիտի տեսնեն իրենց

այս բացայայտ բռնաբարձան նախադրուածն: Կայս կառավարութիւնը չէր կրնար վարանիլ իւր բուսուներներն ի գործ ածելու, առանց կնճառ կայսութիւն մը ստեղծելու վտանգին ենթարկուելու: Հետեւաբար կը յատարար թէ պիտի որոշէ ազդու գործողութեան մը ձեռնարկել, որով կարենայ վերստին ձեռք բերել իւր զիրք Արեւելեան Բամանի մէջ և այսպէս Պերլինի գաշտակիրն յարգել տալ պարտանեան միւս Տէրութեանց որք վերջին շեղիլ անկից:

Varna Mercredi le 2 | 14 Oct.

LES ARMÉNIENS EN TURQUIE

L'animosité des Turcs alimentée par la haine des fonctionnaires de l'école Saïd, accroît journellement contre les Arméniens en Turquie; les rapports récents que nous avons de tous les côtés de l'Arménie, portent des récits navrants d'atrocités se commettant contre ces malheureux martyres qui se résignent patiemment à leur sort, en attendant que l'Europe daigne faire honneur à sa signature apposée au dessous de l'art. 61 du Traité de Berlin.

On nous écrit de Trebisonde que la haine nourrie par les fonctionnaires contre tout ce qui est arménien, s'accroît de plus en plus et depuis l'éclosion des événements de la Bulgarie surtout, ils versent tous les venins de leurs rages contre les Arméniens.

D'après les rapports de Diarbékir, le Vali gouverneur-général a fait fouiller toutes les maisons arméniennes pour chercher notre journal et ceux de nos lecteurs qui ont été surpris avec nos feuilles, même portant une date antérieure à l'interdiction, ont dû subir des interrogatoires de criminel et sont gardés d'œil par la police.

Les 110 villages arméniens des plaines de Mouch sont purement soumis à un état de siège; enfin Van et Erzeroum sont traités absolument en pays ennemis, tandis que les prisons de Marach sont journellement recrutées par d'innocents habitants de la Cilicie qui ont pour tout crime, celui d'être arménien.

Les élèves de Saïd n'épargnent non plus les arméniens qui se trouvent hors de leur patrie: c'est simplement être fidèle au serment prêté d'exterminer la race arménienne. A ne citer pour exemple qu'un fait relaté par les journaux de Constantinople même, les autorités d'Andrinople auraient appelé ces jours-ci les notables de toutes les communautés de la ville pour leur faire souscrire une somme de . . . en dons volontaires au gouvernement pour les frais de la guerre contre les Bulgares; les Ar-

méniens auraient eu le courage de déclarer qu'ils devaient s'en rapporter à la communauté n'étant autorisés par elle de souscrire une somme quelconque en son nom; ce simple raisonnement suffit pour attirer à la tête des Arméniens tous les malheurs, ils sont immédiatement taxés de «bulgarophile» de «comitadji» révolutionnaires, enfin la plèbe turque est excitée contre eux et il est évident ce qu'il peut en suivre.

Voilà un Etat et nous demandons si la vie peut être supportable si ce régime peut être compatible non pas avec la prospérité, mais simplement la sûreté personnelle du peuple, s'il y a moyen de se patienter encore.

Qu'en dirait-il notre Patriarche Véhabédian le semi-turc? ce sont des faits cependant dont il est pleinement informé; oserait-il encore déclarer que ses ouailles ont lieu d'être contents du gouvernement turc; mais nous lui connaissons assez de ce triste courage et nous ne doutons pas qu'il est prêt au besoin de dire que la nation Arménienne n'est pas autorisée par lui de se plaindre de ses souffrances!

Quoi qu'en disent cependant Véhabédian et ses complices qui ne se font aucun scrupule de trahir la nation pour leurs intérêts particuliers, pour l'ambition d'avoir une décoration ou par simple esprit d'adulation au turc, les faits sont très éloquents et ne supportent plus de doute que la convivance des arméniens est désormais impossible avec les turcs, sans une administration réformée.

Il est grand temps que l'Europe prend l'initiative d'exécuter les réformes promises à l'Arménie, autrement qu'elle se prépare à voir un peuple héroïque, qui a pu conserver son existence à travers des siècles, se briser et s'aneantir héroïquement dans un courage terrible contre le turc barbare, dont la présence au XIX siècle n'aurait dû avoir lieu.

REVUE POLITIQUE

Quoi qu'en disent certaines dépeches Havas, nous croyons être à même d'avancer, que la fusion de la Bulgarie avec la Roumélie-Orientale est à la veille d'être revêtue de l'approbation officielle du gouvernement de S. M. le Sultan et des Puissances signataires du Traité de Berlin.

Nous avions dès le premier jour prédit cette heureuse issue de la question, attendu que l'union des deux parties de la Bulgarie sous la suzeraineté de la S. Porte, ne changeait rien à la situation et ne constituait aucune modification essentielle au Traité de Berlin; nous

sommes donc heureux de voir que l'attitude des Puissances européennes et du gouvernement de S. M. le Sultan nous donne en ce moment pleinement raison de nos appréciations, et attendons avec confiance que le sanctionnement formel du fait du 6/18 septembre suive sans retard, malgré les agitements des petits Etats de la péninsule balkanique qui veulent profiter en dépit du traité de Berlin, pour agrandir leur territoire.

Mais la question, soit pour les Puissances signataires du Traité de Berlin soit pour la Sublime Porte, ne termine pas là. Les réformes en Arménie et en Macédoine promises par les Art. 61 et 23 du Traité de Berlin, demandent également une prompt application et elles sont indispensables pour le bien être et la prospérité de l'Empire Ottoman ainsi que pour la tranquillité des Puissances.

Le discours du Lord Salisbury, dont le Havas nous a porté le texte, prouve assez combien les hommes d'état de l'Europe apprécient la nécessité de mettre la Sublime Porte en demeure d'exécuter ces réformes.

Lord Salisbury reconnaît que le régime turc actuel n'est pas compatible pour la prospérité et le bien être de certaines Provinces de l'Empire et cette fois-ci, il se montre le vrai ami de la Turquie, en déclarant qu'il insistera à faire introduire les réformes nécessaires dans l'administration des Provinces, auxquelles les articles susmentionnés du Traité de Berlin font allusion. Cependant l'expérience de sept ans révolus doit avoir pleinement convaincu les Diplomates européens que la Turquie n'est point capable de s'engager loyalement, dans la voie de l'exécution des promesses qu'elle émet dans un moment de revers; attendre encore de l'initiative du gouvernement turc, l'application des réformes, dans les dites provinces, serait donc absolument inutile et dérisoire et nous ne saurions nous imaginer, que Lord Salisbury en exposant aux électeurs de Newport, sa politique concernant les peuples chrétiens de la Turquie, n'ait pas voulu faire entendre qu'il adoptera un plan plus efficace, pour assurer l'exécution des réformes nécessaires pour la prospérité et le bien être de ces peuples.

Or quel que soit le plan du noble Lord pour arriver au but proposé; il est évident qu'il doit impliquer l'éventualité d'une intervention énergique, comme il a été le cas dans l'annexion de la Tessalie à la Grèce et l'extension du territoire monténégrin après le Traité de Berlin; une intervention pareille nécessitera naturellement l'entente commune des Puissances signataires du Traité de Berlin et en consé-

quence la réunion d'un congrès européen pour en décider.

Malheureusement cependant rien n'indique jusqu'à présent que les Puissances pensent à faire un pas de cette nature et la conférence de Constantinople, au moins autant qu'il en a pu transpirer, ne s'est occupé que de la question de l'union des deux parties de la Bulgarie. Serait-ce la seule réunion? Nous en doutons, car en présence de tant de questions qui restent encore à résoudre, il est urgent que les hommes d'Etat de l'Europe se réunissent encore une fois pour décider définitivement le plan à suivre et nous espérons que cela ne manquera pas d'avoir lieu bien prochainement.

LES «PATRIOTES»

Les chefs des loges de la Société des «Patriotes» à Varna et à Roustchouk ont eu des entrevues avec Mr. Whitaker qui voyage en Bulgarie en mission de correspondant du «Times».

Mr. Whitaker a pris note avec sympathie de l'activité de la Société et des succès qu'elle a pu réaliser jusqu'à présent.

Le «Comité pour la défense des droits de la Patrie» prépare une note circulaire aux Puissances européennes, dans laquelle il expose l'état des choses en Arménie et requiert le concours bienveillant des Puissances signataires du Traité de Berlin afin de mettre en application l'art. 61. du dit document.

Que le Patriarche de Constantinople se prépare à désavouer l'acte du Comité . . .

Le Conseil suprême de la même Société est en train de rédiger une adresse de congratulation à Sa Sainteté Mgr Magar le nouveau Catholico des Arméniens à propos de son avènement au Trône de St-Grégoire l'Illuminateur, Il priera en même temps Sa Sainteté de requérir le bienveillant appui de S. M. le Czar de Russie pour l'exécution de l'art. 61 du Traité de Berlin.

LA MORT DE LORD SHAFTESBURY

Lord Shaftesbury est mort! L'Angleterre a perdu une de ses gloires, mais l'humanité entière est privée de son infatigable protecteur.

Les sentiments philanthropiques du noble Lord n'avaient pas de patrie; il volait partout à consoler la misère et les Arméniens à titre d'un peuple malheureux ont eu une grande part de ses soins et sollicitude.—Les secours qu'il a prodigués aux Arméniens durant la famine en Arménie, ont sauvé d'une mort cruelle de milliers d'arméniens et ont rendu immortel son nom dans la mémoire de ce mal-

heureux peuple; les Patriotes Arméniens lui sont en particulier redevable pour la sympathie que le noble lord portait à la patrie des Arméniens.

Or, la mort du Lord Shaftesbury est un deuil national pour les Arméniens, et nous, au nom des Patriotes nous hâtons l'exprimer devant le monde entier nos plus profondes et nos plus sincères douleurs en reconnaissance de tant de bien qu'il a fait en faveur de notre patrie.

Beaucoup de génies ont immortalisé leurs noms par leurs œuvres grandioses; mais lord Shaftesbury vivra à jamais dans la mémoire de millions d'êtres humains qui lui doivent la vie.

Va! noble lord! reposer au sein d'Abraham toi qui as été le père du misérable, et quand des hauteurs du ciel tu jettes un coup d'œil sur la terre, envoie une goutte d'eau pour rafraîchir le malheureux peuple Arménien qui se débat entre les griffes infernales du barbare et que tu as tant cherché à consoler de ton vivant!

LES ÉVÈNEMENTS DE LA BULGARIE ET L'OPINION DE LA PRESSE

Nous donnons la traduction textuelle d'une partie de l'article de fond que notre excellent confrère «Tirnovska Constituzia» de Sophia publie dans son N. 169 du 18/30 écoulé à propos de l'union des deux Bulgaries.

Le «Tirnovska Constituzia» dont on connaît les sources d'inspiration termine ainsi son article en mention:

«Nous ne pouvons pas prédire, qu'elle sera la sentence de la Conférence de Constantinople concernant notre affaire. La presse indépendante et celle officieuse ont des opinions différentes. Une opinion généralement répandue depuis trois jours, est ou pour le maintien du statu quo, ou pour l'union personnelle de la Bulgarie méridionale avec la Principauté. Nous ne voulons pas rechercher les sources de ces opinions, ni même admettre que les membres de la Conférence donnent terrain à de pareilles opinions dangereuses, dont l'admission seule sera la proclamation des plus sanglantes boucheries. Quels que soient les motifs qu'on avance pour l'union personnelle des deux Bulgaries, notre situation économique sera contraire à une telle union. Le levier des événements du jour en Bulgarie c'est la situation économique de ses deux parties. Cette situation conduit à une détérioration des forces et à une mort certaine. Deux recettes sont en ce moment devant nos yeux: l'une d'elles conduit au dépérissement corporel et à la mort sûre, l'autre

conduit à la vie heureuse ou à la mort héroïque. Les pilules de la seconde ordonnance sont déjà entre les mains du peuple qui est prêt depuis deux semaines à en essayer la chance. Si la paix ne vient pas en aide, les fusils sont entre nos mains. Il n'y a pas de retour pour nous. «Ou l'union parfaite des deux Bulgaries, ou deux tombeaux pour celles-ci» avons nous dit il y a une semaine. Mais la Turquie voudrait envahir notre territoire, elle n'a qu'à le faire. Nous croyons fermement qu'elle n'en sortira pas avec des lauriers. Quand notre pays sera changé en sépulcre, les Turcs ne seront plus en Europe et la question d'Orient sera finie. Nous avons dit que nous sommes résolus de mourir héroïquement pour nos droits, «le statu quo et l'union personnelle» sont de l'encens dans la bouche d'un peuple vivant, et nous avons rejeté cet encens au 6 Septembre déjà.»!

N. de R.—C'est digne du peuple Bulgare, digne de l'homme énergique qui en conduit en ce moment les destinées!

LA PRESSE ANGLAISE

L'Economist, malgré la conférence, retiendrait que la guerre soit plus probable que la paix en Orient, ne fut-ce que la Russie et l'Autriche ne désirent pas la guerre au moins pour cette année-ci. Si donc elles vont d'accord et spécialement par le consentement de l'Allemagne et des Puissances occidentales, elles peuvent sans doute maintenir l'ordre dans la Péninsule Balkanique sans difficulté. Les Macédoniens ne se souleveront point sans un signal, la Grèce attendrait et les Serbes tout agités qu'ils soient, ne pourront jamais résister à la pression des deux grandes Puissances en mention.

Tout irait bien s'il ne s'agissait que de ces deux grandes Puissances; mais celles-ci doivent bien tenir compte de l'opinion publique de leurs Nations respectives qui pourraient leur forcer le bras. En ce cas la réunion des ambassadeurs se dissolverait au milieu des confusions et le monde pourrait s'attendre à une guerre au printemps prochain ou encore plus-tôt si l'armée serbe peut se mouvoir rapidement. Il est toutefois possible que les deux grandes Puissances en mention réussissent à déconjuger le danger, mais elles auront de grandes difficultés à surmonter et devront agir avec une promptitude dont les conférences ont donné jusqu'à présent peu d'exemples. Elles discutent sur un dépôt de poudres et malgré tous les soins de l'artificier quelqu'étincelle peut communiquer le feu à la matière explosive.

Il n'est pas agréable de penser qu'un pas au hasard fait des serbes des grecs et des comités macédoniens peut mettre l'Europe orientale en flamme, mais il est inutile de se dissimuler le fait que c'est là le cas et que chez chacun de ces Etats, les partis les plus avancés tentent de se rendre maître de la situation et s'ils étaient favorisés des circonstances, ils en profiteraient.

Le «Standard» met en ridicule l'intégrité de la Turquie et déclare que le Sultan ne compte absolument pour rien, excepté tant que les Puissances le veulent. Il dit que la vraie politique de l'Angleterre des Puissances est de créer une Bulgarie libre, indépendante et grande comme une barrière entre la Russie et Constantinople.

LA PRESSE RUSSE

On écrit de Pétersbourg au «Nord» Si le Traité de Berlin a été une profonde vexation pour la Russie, néanmoins il constitue un pacte séculaire que pour renier il serait nécessaire d'affronter de nouvelles et terribles complications dont la perspective nous le fit signer en 1878.

Depuis cette époque la paix n'a pas cessé d'être une nécessité pour notre pays, peut-être et réellement en présence des aggroupements survenus dans l'intervalle, il serait aujourd'hui plus dangereux de s'éloigner de la politique pacifique. Le traité en mention est devenu la pierre angulaire de cette politique, car il a en somme garanti la paix générale, tandis que ne pas le respecter serait de faire naître des conflits menaçants et nombreux; en conséquence l'intérêt du gouvernement russe est de veiller avec les autres cabinets européens pour que le traité ne soit pas violé.

DEPECHEs TELEGRAPHIQUES (Agence Havas)

Petersbourg 11 octobre
Le Journal de Petersbourg félicite Monténégro pour son attitude réservée et regrette que les autres Etats ne l'aient pas imité, déclarant que les Puissances n'ont aucune envie de permettre des aventures compromettant la paix.

Athènes, même date.
Tous les représentants des Puissances allèrent hier ensemble chez Delyanis, pour donner de nouveaux conseils de prudence. Le Roi signa une ordonnance appelant trois autres classes de réserves. Les représentations des Puissances ne modifieront nullement les dispositions gouvernementales. Le public regarde l'appel de trois autres classes de réserves comme réponse aux représentations des Puissances. Hier après réception des ambassadeurs Delyanis télégraphia des instructions aux Agents-Helléniques, laissant entrevoir que la Grèce ne pourrait pas accepter l'union des Bulgares, sans s'efforcer à rétablir l'équilibre orientale.

RESPONSABLE T. PAPAZIAN

Imprimerie H. N. Voïnicoft & Cie. — Varna